Raamatunkäännöstyön vaiheet

Raamattu kaikille kielille · Jakso 3

Päivi Peittola ja Mikko Tassia · Äänitteen kesto 10 min 43 s

Puhekieli on muokattu selkeäksi kirjakieleksi. Keskustelun sisältö ja rukous on säilytetty.

Mistä raamatunkäännöstyö alkaa?

Päivi Peittola: Tervetuloa kuuntelemaan Raamattu kaikille kielille -ohjelmaa. Minä olen Päivi Peittola, ja kanssani on Mikko Tassia The Word for the World – Raamatunkäännöskonsultit ry:stä.

Olemme näissä ohjelmissa puhuneet raamatunkäännöstyöstä: siitä, missä sitä tehdään tänä päivänä ja millainen tarve sille on. Olemme puhuneet myös kansallisista raamatunkääntäjistä.

Tässä ohjelmassa tarkastelemme raamatunkäännöstyön eri vaiheita ja sitä, miten työ toteutetaan käytännössä.

Mikko, mitä tarvitaan, jotta raamatunkäännöstyö voi alkaa paikassa, jossa käännöksen tarve on todettu?

Mikko Tassia: Erittäin hyvä kysymys. Tarvitaan tietenkin kääntäjiä. Heidän valinnalleen on omat edellytyksensä ja vaatimuksensa.

Lisäksi tarvitaan rahoitusta ja työn organisointia. Kuten missä tahansa hankkeessa, tarvitaan ihmisiä, taloudellisia voimavaroja ja käytännön välineitä sekä paikka, jossa käännöstyötä voidaan tehdä.

Tärkeää on myös koulutus. Järjestömme perusajatuksena on kouluttaa ja voimaannuttaa ihmisiä. Raamatullisesti voisi sanoa, että varustamme heitä kääntämään Raamattua.

Meillä on diplomakoulutus, joka koostuu eri moduuleista eli lyhyistä kursseista. Niitä järjestetään kahden tai kolmen viikon jaksoissa. Tämä on hyvin tärkeä osa työtä.

Tarvitaan myös tilat ja mahdollisuus työskennellä rauhassa. Ulkoiset olosuhteet voivat joskus olla vaikeat. Kyse on siis varsin tavallisista asioista, joita hankkeissa yleensä tarvitaan.

Käännöshankkeiden rahoitus

Päivi Peittola: Mistä hankkeiden rahoitus yleensä tulee?

Mikko Tassia: Varainkeruu on aina haastavaa. Viime vuosina olemme pyrkineet saamaan järjestölle lisää näkyvyyttä.

Olemme olleet yhteydessä Seed Companyyn, joka on jossain vaiheessa tukenut meitä taloudellisesti. Meillä on myös omaa varainkeruuta. Viime vuosina olemme pyrkineet tekemään omaa järjestöämme ja The Word for the World -nimeä tunnetummaksi.

Rahoitus tulee usein yksityisiltä lahjoittajilta ja seurakunnilta sekä jonkin verran myös yrityksiltä.

Koulutuksesta ensimmäiseen käännökseen

Päivi Peittola: Kun nämä kaikki osat ovat valmiina, miten käännöstyö etenee?

Mikko Tassia: Koulutus on olennainen osa työtä. Raamatunkäännösprosessi on monivaiheinen, ja kääntäjiä koulutetaan aluksi ennen kuin he ryhtyvät kääntämään. Aikaisemmin on myös lähdetty suoraan kääntämään ja annettu koulutusta työn ohessa.

Nykyään koulutusta painotetaan hieman enemmän alkuvaiheessa, ennen varsinaista kääntämistä. Kääntämään oppii kuitenkin kääntämällä ja saamalla koulutusta työn ohessa.

Ensimmäinen lähtökohta on valita teksti, josta käännetään. Kääntäjät osaavat harvoin Raamatun alkukieliä kovin hyvin. Silloin he kääntävät jostakin paikallisesta valtakielestä, englannista tai muusta kansainvälisestä kielestä.

Käännöksen tarkastaminen

Mikko Tassia: Seuraavaksi tehdään ensimmäinen käännös ja sen eksegeettinen tarkastus. Tämä tarkoittaa, että Raamatun tulkintaan perehtynyt ihminen tarkastaa käännöksen.

Sen jälkeen tulee yhteisötarkastus. Kieliyhteisö arvioi, onko teksti sille ymmärrettävää ja luonnollista kieltä.

Lopuksi raamatunkäännöskonsultti tarkastaa viimeisen version, johon on tehty tarvittavat muutokset työn aikana. Hän antaa käännökselle painoluvan. Sen jälkeen käännös menee painoon tai joissakin tapauksissa äänitettäväksi. Lopulta se luovutetaan lukijoille tai kuulijoille.

Valmis käännös lukijoiden ja kuulijoiden käyttöön

Päivi Peittola: Mitä tarvitaan ennen kuin käännös päätyy lukijalle tai kuulijalle? Käännettyä tekstiä, Raamattua, täytyy myös levittää.

Mikko Tassia: Ensinnäkin käännöksen julkistaminen on usein hyvin hieno tapahtuma. Se saattaa olla jollakin kielellä ensimmäinen käännetty kirja.

Sitten tarvitaan lukutaitotyötä tai suullisten raamatunkäännösten kohdalla kuunteluryhmiä. Ihmisiä opetetaan lukemaan. Tämä on hyödyllistä myös siksi, että ryhmistä syntyy helposti seurakuntia.

Meillä on tapauksia Etiopiasta ja muualtakin, joissa Raamattua lukeneista ryhmistä on syntynyt hyvin nopeasti useita seurakuntia. Jumalan sana vaikuttaa Pyhän Hengen kautta.

Päivi Peittola: Ihmisissä varmaan herää kiinnostus, kun Raamattu on käännetty heidän kielelleen. Ryhmiin voi haluta tulla myös ihmisiä, joille nämä asiat eivät vielä ole tuttuja. Evankeliumi menee eteenpäin.

Oman kielen arvostus vahvistuu

Mikko Tassia: Tämä on tärkeää myös siksi, että kyse on usein vähemmistökielistä. Kielen arvostus kasvaa sen puhujien omissa mielissä. Kun he saavat Raamatun kaltaisen arvovaltaisen tekstin omalla kielellään, se on heille hyvin voimaannuttava asia.

Myös ulkopuoliset saattavat nähdä, että kyseessä on vakavasti otettava kieli. Vähemmistökielen puhujat eivät välttämättä ole itse edes ymmärtäneet oman kielensä arvoa kielenä, koska valtakielen vaikutus on ollut niin voimakas.

Päivi Peittola: Raamatun kääntämisellä omalle kielelle on siis suuri kulttuurinenkin merkitys. Raamattu on maailman käännetyin kirja.

Rukousaiheita käännösprosessin puolesta

Päivi Peittola: Mitkä ovat tämän prosessin kriittisiä kohtia, joista voisi nousta rukousaiheita? Mitä voisimme rukoilla raamatunkäännösprosessin puolesta?

Mikko Tassia: Kuten olen tuonut esiin, prosessissa on hyvin monta vaihetta. Siksi siinä on myös virheiden mahdollisuuksia. Voimme rukoilla, että kokonaisuus sujuisi hyvin eri toimijoiden välillä.

Tavoitteena on saada aikaan luonnollinen, ymmärrettävä ja Raamatun alkutekstejä vastaava käännös. Siihen tarvitaan monia osia, joiden tulee toimia hyvin yhteen.

Päivi Peittola: Rukoillaan nyt raamatunkäännösprosessin puolesta.

Rukous

Herra, kiitos, että Raamattua on lähdetty kääntämään niin monille kielille. Tuomme eteesi koko tämän prosessin, joka on tällä hetkellä käynnissä eri kielillä.

Rukoilemme, Herra, että löytyisivät oikeat ilmaisut ja tavat kääntää sinun sanasi niin, että käännös vastaisi alkukieltä ja olisi samalla ymmärrettävä.

Rukoilemme valmistumassa olevien käännösten puolesta. Pyydämme, Isä, että ne saisivat valmistua ja prosessi pääsisi etenemään loppuun asti.

Kiitos, että monissa kieliyhteisöissä on syntynyt lukutaitoryhmiä ja Raamatun kuunteluryhmiä. Herra, rukoilemme, että tällaisia ryhmiä saisi syntyä myös niissä kieliyhteisöissä, joiden käännökset ovat valmistumassa. Anna niiden kautta syntyä uusia seurakuntia.

Siunaa kaikkia kääntäjiä, konsultteja, eksegeettejä sekä kuuntelu- ja lukuryhmien vetäjiä. Aamen.

Ohjelman päätös

Päivi Peittola: Kiitos, että olit mukana tälläkin kertaa. Kävimme läpi raamatunkäännöstyön vaiheita. Ensi kerralla tarkastelemme lähemmin suullisia ja viittomakielisiä raamatunkäännöksiä eli hieman erilaisia raamatunkäännöksiä.

Oikein paljon siunausta päivääsi.